

چکیده:

مقدمه:

پرستاری مبتنی بر شواهد، عملکردی است که برای محقق نمودن آن نیاز به ایجاد زمینه مناسب و وجود پژوهش‌های علمی در سطوح بالای شاهد محوری، می‌باشد. همچنین با توجه به طیف گسترده موضوعات پرستاری، لازم است تحقیقات صورت گرفته با در نظر گرفتن اهمیت موضوعی، تمامی ابعاد موضوعی در این علم را تحت پوشش قرار دهد. لذا پژوهش حاضر به منظور مشخص نمودن سطح شاهد محوری و موضوعات هسته پایان‌نامه‌ها و رساله‌های پرستاری دانشکده‌های پرستاری و مامایی دانشگاه‌های علوم پزشکی تیب ۱ کشور در یک دوره بیست ساله، انجام شده است.

روش پژوهش:

این پژوهش یک پیمایش توصیفی کاربردی است. جامعه پژوهش شامل ۱۸۱۰ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و ۵۴ رساله دکترای پرستاری می‌باشد. روش پژوهش به کار برده شده در پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها پس از مطالعه چکیده یا در صورت لزوم مطالعه فصل ۳ مشخص و در فرم ثبت داده‌ها وارد گردید. سطح شاهد محوری مربوطه بر اساس جدول سلسله مراتبی سطوح شواهد، به منابع مورد بررسی اختصاص داده شد. همچنین با استفاده از رده‌بندی NLM، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها رده‌بندی گردیده و سپس بر اساس منحنی برادفورد، موضوعات هسته مشخص شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شده است.

یافته‌ها:

بیشترین تعداد پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد (۶۰/۷٪) و رساله‌های دکترای (۹۲/۶٪) در سطح شاهد محوری ۶ قرار داشتند. در سطوح شاهد محوری ۱ و ۵ در مقطع کارشناسی ارشد و ۱، ۴ و ۵ در مقطع دکترای پژوهشی مشاهده نشد. کمترین تعداد پایان‌نامه‌ها (۱/۹٪) مربوط به سطح ۴ می‌باشد. فقط (۷/۴٪) از رساله‌ها در سطوح ۲ و ۳ قرار داشتند. در تمامی گروه‌های آموزشی نیز بیشترین تعداد پایان‌نامه‌ها مربوط به سطح شاهد محوری ۶ بوده است. طیف وسیعی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در سالهای مورد بررسی در سطح شاهد محوری ۶ بوده، اما از ۱۳۸۹-۱۳۸۴ به سطوح ۲ و ۳ گرایش یافته است. موضوعات هسته پایان‌نامه‌ها به ترتیب شامل موضوعات پرستاری بهداشت جامعه، پرستاری بهداشت روان، جنبه‌های روان‌شناختی پرستاری و پرستاری کودکان بوده است و در مورد رساله‌ها نیز موضوعات جنبه‌های روان‌شناختی پرستاری و آموزش پرستاری، موضوعات هسته را تشکیل داده‌اند.

نتیجه‌گیری:

یافته‌ها حاکی از آن است که بیشتر پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در زمان مورد بررسی و در تمامی گروه‌های آموزشی و در اکثر دانشکده‌ها در سطوح پایین هرم شواهد قرار گرفته‌اند و بیشتر تعداد موضوعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها محدود به موضوعات خاصی بوده و تحقیقات کمتری در سایر موضوعات انجام گرفته و یا در بعضی دیگر، پژوهشی صورت نگرفته است. بنابراین با توجه به اهمیت عملکرد مبتنی بر شواهد در ارتقای کیفیت خدمات پرستاری و لزوم وجود پژوهش‌های علمی در سطوح بالای شاهد محوری در محقق شدن این اهداف، توجه به سطح و موضوع پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به عنوان مهمترین دستاوردهای تحصیلات تکمیلی سوق دادن این پژوهشها به سمت سطوح بالای شاهد محوری توسط مسئولین آموزش پرستاری ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی:

پرستاری مبتنی بر شواهد، پایان‌نامه، رساله، سطح شاهد محوری، موضوعات هسته